

Taiteen perusopetuksen kuvataiteen opetussuunnitelma

Järvenpään Opisto 2024

Sisällys

1	Taiteen perusopetus kuvataiteessa	3
2	Työtavat ja oppimiskäsitykset kuvataiteen opetuksessa	4
3	Lasten ja nuorten opinnot.....	5
3.1	Lasten ja nuorten opintojen laajuus ja rakenne.....	5
3.2	Yhteiset opinnot.....	5
3.2.1	Yhteisten opintojen tavoitteet	6
3.2.2	Yhteisten opintojen opintokokonaisuudet ja sisältöalueet.....	7
3.3	Teemaopinnot.....	8
3.3.1	Teemaopintojen tavoitteet.....	9
3.3.2	Teemaopintojen opintokokonaisuuksien toteuttaminen	10
3.4	Oppilaaksi ottaminen.....	11
4	Varhaisiän opinnot.....	11
5	Aikuisten opinnot	12
5.1	Aikuisten opintojen laajuus ja opintokokonaisuudet.....	12
5.2	Opiskelijaksi ottaminen	13
6	Oppimisen arviointi	13
7	Osaamisen tunnistaminen ja opintojen hyväksi lukeminen	14
8	Kuvataiteen oppimisympäristöt.....	14
9	Kuvataiteen ainealueen kehittäminen	15

Järvenpään Opiston taiteen perusopetuksen kuvataiteen yleisen oppimäärän opetussuunnitelma perustuu lakiin taiteen perusopetuksesta (633/1998) sekä asetukseen (813/1998). Taiteen perusopetuksesta annetun lain mukaan opetushallitus päättää taiteenaloittain taiteen perusopetuksen tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä opetussuunnitelman perusteissa (määräys OPH-2069–2017), joiden pohjalta tämä opetussuunnitelma on laadittu. Opetushenkilöstön kelpoisuus perustuu asetukseen opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (986/1998).

1 Taiteen perusopetus kuvataiteessa

Järvenpään Opisto järjestää taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän mukaista opetusta kuvataiteessa lapsille, nuorille ja aikuisille sekä varhaisiän kuvataideopintoja alle kouluikäisille lapsille. Opinnot tarjoavat opiskelijalle tietoja, taitoja ja kokemuksia kuvataiteesta ja visuaalisen kulttuurin moninaisuudesta. Opetuksen tavoitteena on tukea opiskelijan identiteetin rakentumista, itsetuntemusta ja kasvuja sekä antaa valmiuksia visualisoituvassa ja monikulttuurisessa maailmassa toimimiseen. Opinnoissa tutustutaan monipuolisesti kuvataiteen eri materiaaleihin, tekniikkoihin, historiaan ja nykytaiteen ilmiöihin sekä rakennetaan yhteyksiä opiskelijoiden omien kuvallisten kulttuureiden, kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin välille. Opiskelijaa kannustetaan tarkastelemaan visuaalisen kulttuurin jatkuvaa muuntumista ja rajapintoja sekä tekemään oivalluksia tieteiden ja taiteiden yhteyksistä.

Pitkäjänteinen, tasolta toiselle etenevä opiskelu luo perustaa omakohtaisen taidesuhteen keittymiselle ja kuvataiteen elinikäiselle harrastamiselle. Opinnot tarjoavat pohjan taidetta hyödyntävien alojen ammatillisille opinnoille sekä eri aloilla tarvittavalle luovalle ajattelulle ja osaamiselle.

Kuvataiteen yleisen oppimäärän opinnoissa oppilas oppii:

- kädentaitoja ja materiaalituntemusta
- visuaalisen ilmaisun ja havainnoinnin taitoja
- tuntemaan, tulkitsemaan ja arvottamaan taidetta sekä visuaalista kulttuuria
- ilmaisemaan ajatuksiaan ja tunteitaan visuaalisesti
- luovan ajattelun taitoja
- hahmotus- ja päättelykykyä sekä ongelmanratkaisutaitoja
- yhteisöllisiä toimintatapoja, vuorovaikutustaitoja ja ryhmätyötaitoja
- ymmärtämään eri kulttuurien ja aikakausien taidetta sekä kauneuskäsityksiä
- sijoittamaan oman taiteellisen toimintansa osaksi kulttuurista jatkumoa

2 Työtavat ja oppimiskäsitteet kuvataiteen opetuksessa

Kuvataiteen perusopintoja opiskellaan viikoittaisissa ikäryhmittäin jaetuissa opintoryhmissä. Opinnit muodostavat kokonaisuuden, jossa omaa taideilmaisua ja visuaalisen kulttuurin osaamista kehitetään sitoutuneesti usean vuoden ajan. Opetus on oppilaslähtöistä ja ryhmän tahdissa etenevää. Opetuksessa korostetaan taideoppimisen yhteisöllistä luonnetta sekä jokaisen opiskelijan persoonallista kasvua ja kehittymistä. Kuvataiteen eri osa-alueisiin tutustutaan opiskelijoille merkityksellisten sisältöjen, teemojen ja ilmaisukeinojen kautta. Kokemuksellinen ja tutkiva oppiminen luo pohjaa oppimisen ilolle sekä innostaa opiskelijaa oma-aloitteisuuteen ja omakohtaisuuteen. Opiskelijaa rohkaistaan kokeilemaan ennakkoluulottomasti erilaisia kuvataiteen materiaaleja, tekniikoita ja menetelmiä. Ilmaisun kehittymisen perustana on opiskelijan oma motivaatio ja aktiivisuus. Opiskelijaa innostetaan tutkimaan kuvataiteen rajapintoja sekä löytämään oivalluksia tieteiden ja taiteiden yhteyksistä. Kokeilevaa luovaa työskentelyä tuetaan rakentamalla työskentelyilmapiiristä mahdollisimman avoin, kannustava sekä erilaisuutta kunnioittava.

Kuvataiteen perusopetusta pyritään toteuttamaan sekä suunnitelmallisesti että joustavasti. Opettaja suunnittelee opetuksensa suuntaviivat opetussuunnitelman sisältö- ja tavoitealueita seuraten sekä opiskelijoiden tarpeita ja toiveita huomioiden. Työtavoissa liikutaan yksilöohjauksen ja erilaisten ryhmätyötapojen välillä. Opettaja tukee opiskelijan yksilöllistä itseilmaisua ja tapaa nähdä, kokea sekä tulkita maailmaa. Opiskelijoita kannustetaan jakamaan oppitunneilla kiinnostuksen kohteitaan ja muualla karttuneita tietotaitojaan.

Vuosittain sovittavat koko ainealueen yhteiset teemat, projektit ja näyttelyt tuovat opetukseen sekä kokonaisvaltaisuutta että rakentavat vuoropuhelua eri opetusryhmien välillä. Oppilastoita ja toiminnankuvauksia laitetaan esille taideopetuksen luokkatiloihin, sosiaaliseen mediaan ja muihin sähköisiin oppimisympäristöihin. Oppilastöiden vuosittaiset näyttelyt tekevät oppimisen tuloksia näkyväksi vanhemmille sekä laajemmalle paikallisyhteisölle. Opetuksessa hyödynnetään lähiluontoa, paikallista kulttuuriympäristöä sekä museoita ja taidegallerioita. Opiskelijaa kannustetaan arvostamaan paikalliskulttuuria sekä toimimaan vastuullisesti suhteessa luonnonympäristöön ja yhteisöön. Opiskelijaa rohkaistaan taiteen avulla vaikuttamiseen, yhteistyöhön ja vuorovaikutukseen eri toimijoiden kesken sekä toimimaan yhteisön vastuullisena jäsenenä. Opintoihin sisältyy paikalliseen yhteistyöhön perustuvia monialaisia ja taiteidenvälisiä projekteja. Yhteistyö Järvenpään muiden taiteen perusopetuksen toimijoiden kanssa mahdollistaa opetustarjontaan myös taiteidenvälisiä yhteiskursseja.

3 Lasten ja nuorten opinnot

3.1 Lasten ja nuorten opintojen laajuus ja rakenne

Lasten ja nuorten kuvataiteen perusopintojen yleisen oppimäärän laskennallinen laajuus on 500 oppituntia / 18,52 opintopistettä. Kuvataiteen yleisen oppimäärän opinnot muodostuvat taiteenalan yhteisistä opinnoista (300 oppituntia / 11,11 opintopistettä) ja teemaopinnoista (200 oppituntia / 7,41 opintopistettä). Yhteisten opintojen tarkoituksena on kuvataiteen perustaitojen hankkiminen. Teemaopinnoissa tarkoituksena on yhteisissä opinnoissa hankittujen taitojen laajentaminen ja soveltaminen. Järvenpää Opisto määrittelee opintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet opetussuunnitelman valtakunnallisten perusteiden pohjalta.

3.2 Yhteiset opinnot

Opinnoissa harjoitellaan monipuolisesti kuvataiteen perustekniikoita ja ilmaisukeinoja. Oppilaita rohkaistaan kokeilemaan ja yhdistelemään ennakkoluulottomasti eri materiaaleja, havainnoimaan ympäristöä uusista näkökulmista sekä tutustumaan kuvataiteen perinteeseen ja nykyaikaiseen taiteeseen. Opintojen tavoitteena on rohkaista ja tukea opiskelijan kuvallista ilmaisua, taidesuhteen muotoutumista sekä identiteetin rakentumista. Opinnoissa painotetaan taiteen tekemisen elämyksellisyyttä ja kokemuksellisuutta. Opetuksessa korostetaan kuvallisen ilmaisun prosessimaisuutta sekä niin suunnittelun kuin kokeilun ja sattuman merkitystä.

Yhteiset opinnot rakentuvat neljästä rinnakkain etenevästä opintokokonaisuudesta ja sisältöalueesta, jotka ovat *Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot*, *Omat kuvat*, *Taiteen maailmat* ja *Visuaalinen ympäristö*. Opintokokonaisuudet suunnataan koko yleisen oppimäärän ajalle. Opintokokonaisuudet rakentuvat vuosittaiselle runkosuunnitelmalle, jossa opinnot etenevät ikätasolta toiselle, tiedollista ja taidollista osaamista laajentaen ja syventäen.

Opintokokonaisuuksien tarkemmat toteutustavat, sisällöt ja toteutusaikataulu ovat ryhmäkohtaisia ja niiden painotukset vaihtelevat vuosittain. Opettaja suunnittelee yhteisten opintojen tuntisuunnitelmat opetussuunnitelmassa mainittujen opintokokonaisuuksien sisältö- ja tavoitealueiden pohjalta. Suunnittelussa huomioidaan vuosittaiset teemat ja paikalliset yhteistyöprojektit. Yhteisten opintojen rinnalla oppilaitos voi tarjota valinnaisia oppimäärään hyväksi luettavia opintokokonaisuuksia.

3.2.1 Yhteisten opintojen tavoitteet

Yhteisten opintojen kolme tavoitealuetta ovat *Taidesuhde*, *Visuaalinen lukutaito* sekä *Osallisuus ja vaikuttaminen*. Tavoitealueita käytetään oppimisen arvioinnin perusteena.

Yhteisten opintojen tavoitteet

Taidesuhde

Opetuksen tavoitteena on

- tukea oppilaan taidekäsitteiden ja itsetuntemuksen kehittymistä
- kannustaa oppilasta tavoitteelliseen oman ilmaisun kehittämiseen kuvallisen työskentelyn ja itsearvioinnin avulla
- innostaa oppilasta tutustumaan monipuolisesti kuvailmaisun keinoihin ja prosesseihin, taiteiden välisiin työskentelytapoihin sekä hänelle merkitykselliseen taiteeseen.

Visuaalinen lukutaito

Opetuksen tavoitteena on

- innostaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä moniaistisesti sekä taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntäen
- kannustaa oppilasta tutkimaan erilaisia kuvia, median ilmiöitä ja ympäristön visuaalisuutta
- ohjata oppilasta tulkitsemaan visuaalista kulttuuria eri näkökulmista
- kannustaa oppilasta käyttämään erilaisia kuvatulkinnan keinoja, tekemään tulkintoja sekä jakamaan niitä toisten kanssa
- innostaa oppilasta pohtimaan kuvataidetta historiallisesta, kulttuurisesta, yhteiskunnallisesta ja tulevaisuuden näkökulmasta.

Osallisuus ja vaikuttaminen

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta pohtimaan kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä kulttuurisia arvoja
- rohkaista oppilasta tarkastelemaan omassa kuvailmaisussa ja toiminnassa ilmeneviä arvoja
- ohjata oppilasta kriittisen ajattelun kehittämiseen
- kannustaa oppilasta ilmaisemaan näkemyksiään ja ottamaan kantaa taiteen keinoin
- kannustaa oppilasta osallistumaan paikallisen kulttuurin vaalimiseen
- kannustaa oppilasta vastuullisuuteen suhteessa ympäristöön ja yhteiskuntaan.

3.2.2 Yhteisten opintojen opintokokonaisuudet ja sisältöalueet

Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot

Opintokokonaisuudessa oppilas tutustuu monipuolisesti kuvataiteen eri ilmaisukeinoihin sekä materiaalien, menetelmien, tekniikoiden, välineiden ja teknologioiden käyttötapoihin. Opetuksessa harjoitellaan havaitsemista, tutkitaan kuvan kieltä ja merkityksiä sekä opitaan keskustelemaan kuvista. Oppilaat kehittävät omaa kuvailmaisuaan mm. maalauksen, piirustuksen, rakentelun ja taidegrafiikan, keramiikan, valokuvauksen, mediataiteen sekä tila- ja ympäristötaiteen keinoin. Opetus toteutetaan ikäkohtaisia valmiuksia ja kiinnostuksen kohteita huomioiden sekä teematyöskentelyä ja ilmiöpohjaista tutkivaa otetta hyödyntäen.

Oppilas oppii

- hyödyntämään työskentelyssään erilaisia taidemateriaaleja, tekniikoita ja menetelmiä medioita ja ilmaisukeinoja
- kuvaamaan, yhdistelemään ja sommittelemaan erilaisia muotoja, ulottuvuuksia, valoa ja värejä
- ilmaisemaan ja tulkitsemaan visuaalisesti havaintojaan, ajatuksiaan ja kokemuksiaan
- sanallistamaan omaa kuvallista ajatteluaan
- havaitsemaan kuvalliseen kerrontaan vaikuttavia tekijöitä
- medialukutaitoa.

Omat kuvat

Työskentelyn lähtökohtina ovat oppilaiden havainnot, kokemukset ja elämänpiiri sekä heille merkitykselliset kuvakulttuurit. Oppilas kehittää kuvallista ilmaisuaan mm. piirustuksen, maalauksen, grafiikan, erilaisten sekatekniikoiden, sarjakuvan, animaation, fantasian, elokuvan, digitaalisen kuvan, pelien sekä videopalveluiden keinoja ja visuaalisia maailmoja yhdistellen. Oppitunneilla keskustellaan oppilaiden tuottamien kuvien henkilökohtaisista merkityksistä sekä niiden suhteesta muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Oppilas oppii:

- kehittämään persoonallista visuaalista ilmaisuaan sekä asettamaan työskentelylleen tavoitteita
- lukemaan ja tekemään kuvallisia viestejä
- luomaan yhteyksiä oman ilmaisun ja eri kuvakulttuureiden välille
- yhdessä toimimisen taitoja ja tietotaitojen jakamista
- hyödyntämään taiteidenvälisyyttä omassa taidetyöskentelyssään

Taiteen maailmat

Opintokokonaisuudessa omalle työskentelylle etsitään lähtökohtia kuvataiteen moninaista ilmentymistä. Opetuksessa tutkitaan teoksia, jotka edustavat eri aikakausia, kulttuureita ja visuaalisten taiteiden lajeja. Opinnoissa tutustutaan kuvataiteen perinteeseen ja nykytaiteen toimintatapoihin paikallista taidekenttää ja lähialueen kulttuuriperintöä hyödyntäen. Oppilaita kannustetaan pohtimaan

taiteen kulttuurisidonnaisuutta sekä käsittelemään taiteen historiallisia, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä. Luokkamuotoisen opetuksen lisäksi opintokokonaisuuteen sisältyy oppilastyönäyttelyiden valmistamista sekä mahdollisia retkiä näyttelyihin tai taiteilijoiden työhuoneille.

Oppilas oppii

- sijoittamaan oman taiteellisen työskentelynsä osaksi kuvataiteen perinnettä ja nykyaikaisen taiteen kenttää
- luomaan yhteyksiä oman tekemisen sekä eri kuvakulttuurien, ajassa elävien taidesuuntausten ja ilmiöiden välille
- ymmärtämään taiteen yhteiskunnallista ja aikaan sidottua luonnetta
- ymmärtämään eri kulttuurien tapoja tarkastella maailmaa.

Visuaalinen ympäristö

Opetuksen lähtökohtana ovat ympäristön esteettiset, ekologiset, sosiaaliset ja yhteiskunnalliset ulottuvuudet. Opetuksessa tutkitaan luontoa, rakennettua ympäristöä, erilaisia esineympäristöjä ja mediaympäristöjä sekä ympäristön kulttuurisia ilmentymiä. Oppilas käsittelee ja rakentaa suhdettaan niin paikalliseen ympäristöön ja yhteisöön kuin globaaliin maailmaan. Opetuksessa yhdistellään erilaisia kuvataiteen, ympäristökasvatuksen ja kaupunkitutkimuksen menetelmiä oppilaiden kiinnostuksen kohteita ja heille läheisiä ympäristöjä hyödyntäen. Opetuksessa hyödynnetään tieteen ja taiteen yhteyksiä, sähköisiä oppimisympäristöjä ja ulkona oppimista. Opintokokonaisuudessa tutustutaan arkkitehtuuriin, muotoiluun, kaupunkitaiteeseen, paikkasidonnaiseen taiteeseen, ympäristötaiteeseen, yhteisötaiteeseen, esitystaiteeseen (esim. performanssi) sekä monialaisiin soveltavan taiteen muotoihin. Eri laitosten kanssa tehtävät yhteistyöprojektit tuovat opetukseen yhteiskunnallisia sisältöjä sekä lisäävät vuorovaikutusta ja kulttuurista osallisuutta.

Oppilas oppii:

- havainnoimaan ympäristöä
- lukemaan ja tulkitsemaan ympäristön visuaalisia viestejä ja merkityksiä keskustelemaan niistä
- hyödyntämään ympäristöä taidetyöskentelyn lähtökohtana
- rakentamaan työskentelyssään yhteyksiä tieteiden ja taiteiden välille
- pohtimaan taiteellista toimintaa kestävästä kehityksen näkökulmasta
- vastuullisuutta suhteessa ympäristöön ja toisiin ihmisiin
- luomaan yhteyksiä paikallisten ja globaalien ilmiöiden välille.

3.3 Teemaopinnot

Teemaopinnot rakentuvat yhteisten opintojen tavoin neljästä rinnakkain etenevästä opintokokonaisuudesta ja sisältöalueesta, jotka ovat *Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot*, *Omat kuvat*,

Taiteen maailmat ja Visuaalinen ympäristö. Teemaopinnot sijoittuvat yhteisten opintojen jälkeisille vuosille, noin 7.-luokkalaisista ylöspäin. Teemaopintoja voi opiskella myös erillisillä teemaopintokursseilla, joita voidaan tarjota lukuvuosittain osana Järvenpään Opiston kurssitarjontaa. Opintokokonaisuudet rakentuvat vuosittaiselle runkosuunnitelmalle, jossa opinnot etenevät ikätasolta toiselle, tiedollista ja taidollista osaamista laajentaen ja syventäen. Yhteisten opintojen kolme tavoitealuetta ovat *Taidesuhde, Visuaalinen lukutaito* sekä *Osallisuus ja vaikuttaminen*. Tavoitealueita käytetään oppimisen arvioinnin perusteena.

Teemaopinnoissa syvennetään ja sovelletaan yhteisissä opinnoissa opittuja tietotaitoja sekä laajennetaan kuvataiteen eri ilmaisumuotojen tuntemista. Teemaopintojen tavoitteena on lisätä opiskelijoiden osallisuutta ja aktiivista toimijuutta niin oman ilmaisun kehittämisessä kuin osana paikallista kulttuuria.

Teemaopinnoissa oppilas oppii

- soveltamaan opittuja tietoja ja taitoja omassa taideilmaisussaan
- syventämään ymmärrystä asioiden välisistä yhteyksistä
- työskentelemään taiteidenvälisesti
- hyödyntämään taidetyöskentelyssään erilaisia oppimisympäristöjä ja tietolähteitä
- yhdistelemään oppimiaan tietoja ja taitoja itseohjautuvissa töissä ja projekteissa
- ymmärtämään kuvataiteen muuttuvana ja rajoiltaan avoimena visuaalisena kulttuurina
- toimimaan osana paikallista taiteen kenttää.

3.3.1 Teemaopintojen tavoitteet

Teemaopintojen kolme tavoitealuetta ovat *Taidesuhde, Visuaalinen lukutaito* sekä *Osallisuus ja vaikuttaminen*.

Taidesuhde

Opetuksen tavoitteena on

- kannustaa oppilasta taidekäsityksen laajentamiseen
- kannustaa oppilasta identiteettinsä pohdintaan erilaisia kuvia tekemällä ja niitä tulkitsemalla
- tukea oppilasta osaamisensa kehittämisessä tavoitteidensa ja näkemystensä mukaisessa itsenäisessä tai yhteistoiminnallisessa työskentelyssä
- rohkaista oppilasta käyttämään erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvailmaisun taitojaan.

Visuaalinen lukutaito

Opetuksen tavoitteena on

- rohkaista oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti sekä taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntäen
- vahvistaa oppilaan kykyä käyttää monipuolisesti kuvallisen kerronnan keinoja
- kehittää oppilaan taitoa tutkia visuaalista kulttuuria tekijän, katsojan ja teoksen näkökulmista sekä perustella omia tulkintojaan
- ohjata oppilasta laajentamaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemustaan.

Osallisuus ja vaikuttaminen

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta ilmaisemaan näkemyksiään ja mielipiteitään taiteen keinoin
- tukea oppilasta hänen ilmaistessaan näkemyksiään taiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista
- ohjata oppilasta ottamaan huomioon esteettiset, ekologiset ja eettiset arvot itsenäisesti ja ryhmässä toimiessaan
- kannustaa oppilasta kehittämään kriittistä ajatteluaan tarkastelemalla arvojen merkitystä omassa elinympäristössä, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa.

3.3.2 Teemaopintojen opintokokonaisuuksien toteuttaminen

Kuvataiteen teemaopinnoissa painotetaan taiteidenvälistä, kokonaisvaltaista ja tutkivaa otetta sekä oppilaiden aktiivisuutta, itseohjaavuutta ja yhteisöllisiä toimintatapoja. Opinnot suunnitellaan vuosittain opintokokonaisuuksien pohjalta eri tavoite- ja sisältöalueita painottaen. Opintoja voidaan toteuttaa sekä ryhmäprojekteina että yksilötöinä. Yksilöllisen työskentelyn osuus painottuu etenkin opintojen loppuvaiheessa. Opintoja toteutetaan oppilaiden ja opettajan kiinnostuksen kohteiden pohjalta vuosittaisia teemoja, paikalliskulttuuria, ympäristöstä nousevia ilmiöitä sekä monialaisia yhteistyömahdollisuuksia hyödyntäen.

Teemaopintoja voidaan toteuttaa keskittymällä johonkin kuvataiteen osa-alueeseen kuten maalaukseen, keramiikkaan, grafiikkaan, kuvanveistoon, valokuvaan tai ympäristötaiteeseen, animaatioon tai valokuvaan. Opintoja voidaan toteuttaa myös eri taidemuotoja ja medioita yhteen tuovina projekteina esimerkiksi tila- ja ympäristötaiteen, yhteisötaiteen, katutaiteen, mediataiteen, performanssin ja esitystaiteen keinoin. Teemaopintoja voidaan toteuttaa myös Järvenpään kaupungin eri toimijoiden kanssa toteutettavina yhteistyöprojekteina. Teemaopintojen monipuolisuus vahvistaa laaja-alaista kuvataiteen näkemystä ja taiteentuntemusta. Opintoja voidaan toteuttaa myös taiteen alojen ja opintoryhmien välisenä yhteistyönä sekä eri osaamisalueita yhteen tuovana opettajayhteistyönä.

Teemaopintoihin voidaan sisällyttää myös kuvataiteen yleisen oppimäärän opintokokonaisuuksiin rinnastettavia vaihtoehtoisia opintoja. Järvenpään Opiston kuvataiteen kurssisuunnittelussa päätetään vuosittain niistä opiston kursseista ja valinnaisista opinnoista, jotka voidaan sisällyttää taiteen perusopetuksen teemaopintoihin.

Yhteiset opinnot ja teemaopinnot voidaan järjestää opintojen aikana esimerkiksi näin:

Varhaisiän opinnot	Ei kerrytä TPO-tunteja	0
1.-3. lk	Yhteiset opinnot, osa 1	150 tuntia
4.-6. lk	Yhteiset opinnot, osa 2	150 tuntia
7.- lk ->	Teemaopinnot	200 tuntia
	yhteensä	500 tuntia

3.4 Oppilaaksi ottaminen

Järvenpään Opiston kuvataiteen perusopetukseen opiskelijat valitaan uusiin opintoryhmiin ilmoittautumisjärjestyksessä ilman pääsykoetta. Opinnot jo aloittaneilla opiskelijoilla on etusija ilmoittautua seuraavan vuoden kursseille. Oppilaaksi ilmoitaudutaan lukuvuodeksi kerrallaan. Opintojen jatkamista kysytään lukuvuoden lopussa ja vapaille paikoille otetaan uusia oppilaita. Uusia ryhmiä perustetaan mahdollisuuksien ja kysynnän mukaan. Opintojen keskeyttämisestä keskellä lukuvuotta tulee ilmoittaa Järvenpään Opistoon.

4 Varhaisiän opinnot

Järvenpään Opisto tarjoaa taiteen perusopetukseen valmentavia kuvataideopintoja alle kouluikäisille 4–6-vuotiaille lapsille. Opintojen tavoitteena on kehittää kädentaitoja ja kuvallisen ilmaisun taitoja sekä antaa valmiuksia ryhmässä toimimiseen. Opinnot vahvistavat lasten aktiivista toimijuutta sekä moniaistista suhdetta ympäristöön ja maailmaan. Opinnoissa kokeillaan erilaisia kuvataiteen ilmaisutapoja, tutkitaan värien sekoittamista, valoja, varjoja, muotoja, mittakaavoja, ympäristöä ja tilaa sekä saadaan kosketuksia eri taidemuotoihin ja nykytaiteen ilmiöihin. Kuvataidetta lähestytään leikinomaisin keinoin, kokemuksellisuutta ja tutkivaa oppimista sekä monitaiteisia työskentelytapoja painottaen. Opetuksen lähtökohtana ovat lasten elämismaailmaa koskettavat visuaalisen kulttuurin ilmiöt sekä ikäkohtaiset valmiudet. Opinnoissa hyödynnetään pienille lapsille turvallisia menetelmiä ja myrkyttömiä materiaaleja.

5 Aikuisten opinnot

5.1 Aikuisten opintojen laajuus ja opintokokonaisuudet

Aikuisten opinnot ovat laskennalliselta laajuudeltaan 500 oppituntia / 18,52 opintopistettä ja ne noudattavat kuvataiteen yleisen oppimäärän tavoitteita ja sisältöjä. Opinnot on mahdollista suorittaa neljässä vuodessa. Opinnot jakautuvat kahteen opintotasoon, kuvataiteen perusteisiin ja eri osa-alueisiin perehdyttäviin yhteisiin opintoihin (300 ot / 11,11 op) sekä syventäviin ja soveltaviin teemaopintoihin (200 ot / 7,41 op). Neljäs vuosi on varattu oman taiteellisen työskentelyn kehittämiseksi sekä opittuja tietoja ja taitoja soveltavalle lopputyöprojektille.

Opinnot jakautuvat neljään sisältöalueeseen, joiden pohjalta kahdeksan opintokokonaisuutta laaditaan. Opintojen sisältöalueet ovat: *Kuvan kieli ja taiteen ilmaisukeinot* (opintokokonaisuudet 1–8), *Omat kuvat* (opintokokonaisuudet 1–8), *Taiteen maailmat* (opintokokonaisuudet 1–8) ja *Visuaalinen ympäristö* (opintokokonaisuudet 4–8). Opintojen kolme tavoitealuetta ovat *Taidesuhteen rakentaminen*, *Visuaalisen lukutaidon kehittäminen* sekä *Osallisuus ja vaikuttaminen*. Tavoitealueita käytetään oppimisen arvioinnin perusteena.

Aikuisten opintojen opintokokonaisuudet opintotasoinnain voidaan rakentaa esimerkiksi taulukossa kuvatulla tavalla.

YHTEISET OPINNOT 300 ot / 11,11 op

1. Havainto ja piirustus	1. opintovuosi (syksy)	50 ot + 10 ot itsenäistä opiskelua
2. Maalaus	1. opintovuosi (kevät)	50 ot + 10 ot itsenäistä opiskelua
3. Grafiikka ja sekatekniikka	2. opintovuosi (syksy)	50 ot + 10 ot itsenäistä opiskelua
4. Kuvanveisto ja 3 D	2. opintovuosi (kevät)	50 ot + 10 ot itsenäistä opiskelua
5. Valokuva ja mediataide	3. opintovuosi (syksy)	50 ot + 10 ot itsenäistä opiskelua

TEEMAOPINNOT 200 ot / 7,41 op

6. Tila ja ympäristö ja taiteidenvälisyys	3. opintovuosi (kevät)	50 ot + 10 ot itsenäistä opiskelua
7.–8. Lopputyö	4. opintovuosi	100 ot + 40 ot vapaavalintaisia kursseja ja itsenäistä opiskelua

Aikuisten yhteisten opintojen ja teemaopintojen opintokokonaisuuksien tarkemmat sisällöt löytyvät vuosittain laadittavasta kurssisuunnitelmasta, joka käydään läpi opiskelijoiden kanssa kurssien alussa. Kutakin opintokokonaisuutta ohjaa yksi tai useampi aihealueeseen perehtynyt opettaja. Opintoihin sisältyy n. 400 oppituntia lähiopetusta sekä n. 100 oppituntia itsenäistä työskentelyä, jonka opiskelija voi suorittaa myös opintoja täydentävinä taidekursseina. Opiskelijoille suositellaan

osallistumista taiteen perusopetuksen opintoihin hyväksi luettaville Järvenpään Opiston taidekurseille, kuten esimerkiksi elävän mallin piirustus ja kuvankäsittelyn perusteet.

Jokaiseen opintokokonaisuuteen sisältyy sekä käytännön taidetyöskentelyä että teoriaopintoja. Taiteen perinteeseen ja nykytaiteen ilmiöihin perehdytään oman työskentelyn rinnalla.

Opetukseen voi kuulua viikoittaisen luokkamuotoisen opetuksen lisäksi luentoja sekä yhteisiä retkiä taiteilijoiden työhuoneille, näyttelyihin ja museoihin. Opinnoista pidetään työpäiväkirjaa, jonka pohjalta kootaan lopputyövaiheessa vapaamuotoinen portfolio.

5.2 Opiskelijaksi ottaminen

Järvenpään Opiston kuvataiteen perusopetukseen opiskelijat valitaan uusiin opintoryhmiin ilmoittautumisjärjestyksessä ilman pääsykoetta. Opintoihin otetaan uusia opiskelijoita vuosittain, mikäli ryhmissä on tilaa. Joihinkin opintokokonaisuuksiin voidaan ottaa vapaille paikoille myös taiteen perusopetuksen ulkopuolisia opiskelijoita. Opinnot on ensisijaisesti suunniteltu suoritettavaksi järjestyksessä. Viimeistä lopputyötyökurssia lukuun ottamatta opiskelijat voivat kuitenkin elämäntilanteestaan riippuen suorittaa opinnot haluamassaan järjestyksessä. Opiskelijoilta odotetaan säännöllistä läsnäoloa sekä sitoutumista koko oppimäärän suorittamiseen.

6 Oppimisen arviointi

Arvioinnin tehtävänä on tukea kuvataiteen perusopetuksen opiskelijaa oppimisen edistymisessä. Arviointi ohjaa opiskelijaa omien tavoitteiden asettamisessa sekä oppimisen eri vaiheiden ymmärtämisessä. Arviointi on kannustavaa, rohkaisevaa, oikeudenmukaista, monipuolista sekä ohjaavaa ja jatkuvaa. Arviointi kohdistuu opetussuunnitelmassa määriteltyihin tavoitealueisiin, jotka ovat *Taidesuhde, Visuaalinen lukutaito* sekä *Osallisuus ja vaikuttaminen*.

Arvioinnissa hyödynnetään erilaisia palautteen antamisen tapoja. Opettaja antaa palautetta opetuksen aikana. Opiskelijaa ohjataan myös ottamaan palautetta vastaan sekä arvioimaan omaa ja toisten oppimista suhteessa toiminnalle asetettuihin tavoitteisiin. Oppilaat jakavat onnistumisen kokemuksiin ja oivalluksiaan oppitunneilla erilaisten katselmusten ja keskusteluiden muodoissa. Oppimisen tuloksia tehdään näkyväksi myös ulkopuolisille tahoille vuosittaisissa oppilastyönäyttelyissä ja sähköisissä oppimisympäristöissä. Töiden valitseminen ja asettaminen esille on tärkeä osa itse- ja vertaisarviointia. Opiskelijoiden arviointitaidot kehittyvät opintojen edetessä.

7 Osaamisen tunnistaminen ja opintojen hyväksi lukeminen

Opiskelijalla on oikeus saada hyväksi luetuksi myös aiemmin ja/tai muualla suoritettut taiteen perusopetuksen opintokokonaisuudet. Muualla hankitun osaamisen tunnistamisen perustana on selvitys opiskelijan opinnoista tai osaamisesta suhteutettuna kuvataiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän sisältöihin ja tavoitteisiin.

Uuden opetussuunnitelman käyttöönotossa on olemassa olevien ryhmien kohdalla kolmen vuoden siirtymäaika. Vanhan opetussuunnitelman mukaan tehdyt opinnot hyväksi luetaan ja lasketaan mukaan niiden oppilaiden kohdalla, jotka siirtyvät opintojensa aikana uuteen opetussuunnitelmaan.

Järvenpään Opiston taideaineiden kurssit sekä valinnaiset taiteen perusopetuksen kurssit hyväksi luetaan soveltuvin osin osaksi kuvataiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opintoja. Hyväksi luettavia valinnaiskursseja voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden paikallisten taiteen perusopetuksen ainealueiden kanssa. Muualla suoritettuja kuvataiteen ainealueen kursseja voidaan soveltuvin osin hyväksi lukea taiteen perusopintojen opintokokonaisuuksiin.

8 Kuvataiteen oppimisympäristöt

Kuvataideopetuksen oppimisympäristöjen tulee olla fyysisesti ja sosiaalisesti turvallisia. Oppimisympäristöistä pyritään rakentamaan monipuolisia opetus- ja työskentelytapoja tukevia sekä visuaalisesti inspiroivia pedagogisia tiloja. Oppimisympäristöjen tulee tukea niin keskittymistä vaativaa yksilötyöskentelyä kuin yhteisöllisiä työmuotoja. Kuvataiteen opetustilojen tulee vastata eri ikäryhmien tarpeisiin sekä tarjota edellytyksiä niin eri taidemenetelmille ja tekniikoille kuin taiteidenväliselle yhteistyölle. Kuvataideopetus tulee järjestää tiloissa, joissa on huomioitu opetettavan aineen erityiset tarpeet: riittävät työskentelylle varatut tilat, tilat töiden säilytykselle ja materiaalien varastoinnille, asianmukaiset kalusteet ja välineet, laadukas tekninen AV-laitteisto sekä tilan pimennettävyyys.

Kuvataiteen oppimisympäristöjen tulee mahdollistaa oppimistulosten jakaminen ja näkyväksi tekeminen. Yhteistyö paikallisten kulttuurilaitosten ja eri toimijoiden kuten museoiden, koulujen päiväkotien ja palvelukeskusten kanssa monipuolistavat kuvataideopetuksen paikkoja.

9 Kuvataiteen ainealueen kehittäminen

Kuvataiteen ainealueen opetusta kehitetään kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti, yhteisöllisiä toimintatapoja sekä myrkyttömiä ja ekologisesti kestäviä materiaaleja suosien. Oppimisympäristöjen kehittämisessä huomioidaan alan muuttuvat tarpeet sekä kiinnitetään huomiota työturvallisuuteen, esteettömyyteen, saavutettavuuteen ja taiteidenvälisen yhteistyön mahdollisuuksiin. Kuvataiteen perusopintojen ja varhaisten opintojen alueellista saavutettavuutta lisätään tarjoamalla opetusta peruskoulujen ja päiväkotien tiloissa.

Kuvataiteen perusopetusta yhtenäistetään jalkauttamalla opintosuunnitelmaa opetusryhmien käytäntöihin mm. tuntiopettajille suunnatun koulutuksen sekä työpariyhteistyön kautta. Opettaja laatii lukukauden alussa opetussuunnitelmaan perustuvan alustavan lukuvuosisuunnitelman. Opettaja kirjaa kurssijärjestelmän päiväkirjaan oppituntien sisällöt ja kuvauksen opetuksen toteutumisesta.

Opiskelijoita sekä heidän huoltajiaan kuullaan ja heiltä pyydetään vuosittain palautetta opetuksesta.

